

Європейсько-українське
енергетичне агентство
European-Ukrainian Energy Agency

Business Centre Eurasia
75, Zhylyanska st., 5th floor,
01032, Kyiv, Ukraine
tel: +38 044 390 55 33;
fax: +38 044 390 55 40
office@euea-energyagency.org
www.euea-energyagency.org

Опубліковано: 30 березня 2012

Принципові положення
Договір про Енергетичне Співтовариство

Представлено: Вольфрам Ребок, Arzinger Law Firm; Олена Рибак, Європейсько-Українське Енергетичне Агентство

Вступ

24 вересня 2010 р. Україна підписала Договір про Енергетичне Співтовариство та 1 лютого 2011 р. стала повноправним членом Енергетичного Співтовариства. Підписуючи даний договір, Україна взяла зобов'язання ратифікувати певні *acquis communautaire*, розробити відповідні правові рамки та лібералізувати свій енергетичний ринок у відповідності до *acquis communautaire* в рамках Договору. Ми вважаємо, що вступ до цієї міжнародної організації надасть Україні чудову можливість розпочати реформи необхідні її ринку енергетики.

Енергетичне Співтовариство зосереджує свою діяльність на основі конкретних *acquis communautaire* в галузях електроенергії, газу, навколишнього середовища, енергоефективності, відновлюваних джерел енергії, конкуренції та безпеки постачання. Більше того, планується подальше розширення законодавства ЄС щодо статистики та запасів нафти.

Ці принципові положення поширюються виключно на енергоефективність та відновлювані джерела енергії. Впровадження директив ЄС в галузях енергоефективності та відновлюваних джерел енергії є невід'ємною частиною зобов'язань України зазначених в Договорі, та водночас, досягнення наступної мети – встановлення прозорого ринку енергетики.

1. ПОЛОЖЕННЯ: Директиви щодо енергоефективності повинні бути транспоновані Україною та необхідні правові рамки мають бути створені на національному рівні.

На сьогодні, сторони Договору про Енергетичне Співтовариство повинні адаптувати наступні директиви до своїх законодавств:

- **Директива 2006/32/ЄС** щодо енергоефективності кінцевого споживання енергії та енергетичних послуг, що скасовує Директиву 93/76/ЄЕС (термін транспозиції: 31 грудня 2011)
- **Директива 2010/31/ЄС** про енергоефективність будівель (термін транспозиції: 30 вересня 2012)
- **Директива 2010/30/ЄС** про надання за допомогою маркування і стандартної інформації про продукт, даних про споживання енергії та інших ресурсів, пов'язаних з енергетичною

продукцією (рамкова директива, термін транспозиції: 31 грудня 2011 року), а також ряду норм для використання окремих приладів (термін транспозиції: 31 грудня 2012)¹.

Для різних країн, терміни адаптації національного законодавства до згаданих директив є різними, проте вони є обов'язковими для всіх сторін. Директиви покликані вирішити питання енергоефективності в секторі кінцевого використання енергії та послуг, стимулювання енергоефективності будівель та маркування енергетичної продукції, включаючи енергетичне маркування побутових приладів. Україна запізнюється з презентацією Національного Плану Дій щодо Енергоефективності, а також 2 вищезгаданих директив, термін переходу на які вже завершився (Грудень 2011).

На даному етапі необхідно :

- a) Презентувати Секретаріату Енергетичного Співтовариства Національний План Дій щодо Енергоефективності;
- b) Розробити план дій для впровадження директив з енергоефективності;
- c) Адаптувати Закон України про енергоефективність та зробити енергоефективність національним пріоритетом так, щоб він відповідав законодавству ЄС щодо енергоефективності, а також основним національним законам в сфері енергетики, включаючи Енергетичну Стратегію України;
- d) Адаптувати вчасно Закон про енергоефективність будівель, щоб він відповідав Директиві про енергоефективність будівель.
- e) Усунути державний контроль на тарифоутворення для кінцевих споживачів як негативний фактор, що перешкоджає впровадженню заходів з енергоефективності, в той же час створюючи систему захисту вразливих споживачів.

2. ПОЛОЖЕННЯ: Директиви пов'язані з альтернативною енергетикою повинні стати невід'ємною частиною чинних правових норм в сфері відновлюваних джерел енергії в Україні.

На сьогодні, сторони Договору про Енергетичне Співтовариство мають конкретні зобов'язання по відношенню до двох директив в секторі відновлюваних джерел енергії:

- **Директива 2003/30/ЄС** про стимулювання використання біопалива та інших альтернативних видів палива для транспорту;
 - **Директива 2001/77/ЄС** про стимулювання електроенергії виробленої з відновлюваних джерел енергії на внутрішньому ринку електроенергії
- a) Україні необхідно, перш за все, прийняти Закон про використання альтернативного палива в транспортному секторі;
 - b) Економічні стимули є необхідними для підтримки внутрішнього ринку споживання біопалива;
 - c) Цілі для споживання біопалива повинні бути узгоджені в єдиній державній стратегії щодо альтернативних видів палива та всіх суміжних регулюючих актів і законів.

¹ Для детальнішої інформації перегляньте Рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства № 2010/02/MC-EnC , No. 2009/05/MC-EnC and No. 2011/03/MC-EnC : http://www.energy-community.org/portal/page/portal/ENC_HOME/ENERGY_COMMUNITY/Legal/Decisions

- d) За презентацією Плану Дій щодо впровадження директив з відновлюваної енергетики у серпні 2011 має слідувати чіткий план з вимірюваними цілями.

Висновки та Аналіз

Зазначені Україною цілі у сфері відновлюваної енергетики недостатньо відповідають Директивам та повинні бути переглянуті з використанням такої ж процедури як в ЄС та з дотриманням визначеного Енергетичним Співтовариством процесу. Підхід ЄС має відобразитися в Україні та Енергетичному Співтоваристві таким чином:

- Забезпечуючи використання енергії з відновлюваних джерел на 20% до 2020,
- Зменшуючи викиди парникових газів до 20%;
- Підвищуючи енергоефективність до 20%
- Забезпечуючи використання енергії з відновлюваних джерел у транспортному секторі як мінімум на 10%

Для того, щоб забезпечити виконання зобов'язань в рамках Договору про Енергетичне Співтовариство необхідно:

- a. Брати активну участь в Робочій групі з енергоефективності та відновлюваної енергетики
- b. Розробити комплексну систему стимулів для енергоефективності та відновлюваної енергетики в межах країни (зелені тарифи, спрощення процедури для отримання необхідних дозволів для будівництва електростанцій або надання можливості побудови малих станцій проходячи лише єдину процедуру реєстрації) для того щоб підвищити активність на ринку
- c. Громадський сектор повинен своїм прикладом підтримувати та керувати процесом впровадження заходів з енергоефективності щодо інших секторів кінцевого споживання.
- d. В середньостроковій перспективі забезпечити найвищий стандарт захисту споживачів та громадських послуг (норми, що дозволяють споживачеві змінити постачальника протягом трьох тижнів; норми, що зобов'язують постачальника інформувати споживача та забезпечувати ефективну процедуру розгляду скарг)
- e. Розділити структури, що відповідають за постачання та вироблення енергії у вертикально-інтегрованих підприємствах (можливість для держави обрати один з трьох варіантів – розмежування у власності; створення незалежного системного оператора, створення незалежного оператора транспортної системи). Це необхідний крок для забезпечення прозорого енергетичного ринку.
- f. Розширити повноваження та незалежність національного регулювання в енергетичному секторі.
- g. Заохочувати нові інституційні рамки – наприклад, ACER (Агентство із енерго-регуляторного співробітництва) та ENTSO (Європейська Мережа Системних Операторів Передачі Електроенергії)
- h. І на завершення, створити стабільний інвестиційний клімат разом з виконанням зобов'язань в рамках всіх відповідних міжнародних договорів в незалежності від будь яких внутрішньодержавних адміністративних реформ та політичних процесів.